

معماری ایرانی معاصر و مخاطبان عادی: آزمون اعتبار دسته‌بندی جریان‌های فکری معماری و شهرسازی معاصر ایران

زینب دامیار^{۱*}، فاطمه مهدیزاده سراج^۲، سجاد دامیار^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، (zainabdamiyar@yahoo.com)

۲. دانشیار دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه علم و صنعت ایران (mehdizadeh at iust.ac.ir)

۳. عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور ایلام، (s_damiyar@ut.ac.ir)

چکیده

در این مقاله با نگاهی متفاوت، فهم مردم عادی (مخاطبانی غیر از متخصصین معماری) از اصطلاح «معماری ایرانی معاصر» بررسی شده است. به این منظور، ابتدا تعاریف و مشخصه‌هایی که توسط نظریه‌پردازان معماری معاصر ایران، برای معماری ایرانی توصیف گردیده است، بصورت کلی بررسی شده است و بواسطه روش تحقیق استدلال منطقی، با استفاده از مؤلفه‌های بنیادین تعاریف، یک دسته‌بندی درون‌ساختاری از آن تعاریف بعمل آمده است تا موضع موضوع این تحقیق مشخص گردد. سپس با تمرکز بر چهار جریان فکری دسته‌بندی شده توسط حبیبی (۱۳۸۵) در کتاب "شرح جریان‌های فکری معماری و شهرسازی در ایران معاصر": (اصول‌گرایان، سنت‌گرایان، نوگرا-بوم‌گرایان و حالت‌گرایان)، میزان فهم مردم از این تمایزها و اعتبار عام آن، مورد سنجش قرار گرفته است. برای دستیابی به این هدف، دو مؤلفه مشخص معنایی از هر کدام از دسته‌ها، استخراج شده و با هم آمیخته شده است (جمعاً هشت مؤلفه). پس از آن دو تصویر از معماری مربوط به هر دسته انتخاب شده است. این تصاویر در یک پژوهش میدانی، به روش کتبی و براساس تکنیک افتراق معنایی، با استفاده از مؤلفه‌های معنایی هشتگانه، به دو دسته از مخاطبان برای ارزیابی، عرضه شده است: مخاطبان عادی و معماران حرفه‌ای. برای استفاده از مؤلفه‌ها در جدول افتراق معنایی، قطب موافق و مخالف هر یک از مؤلفه‌ها در یک جدول ارائه شده است. این پژوهش در پی اهدافی انجام شده است که عبارتند از: اول این که معلوم گردد، آیا انتخاب‌های مخاطبان، با تقسیم‌بندی‌های اصلی نزدیک است یا خیر. دوم معنادار بودن تفاوت نظر دو دسته مخاطب (معمار حرفه‌ای و مخاطب عادی) از لحاظ آماری معلوم شود و مشخص گردد نظرات هر یک از دسته‌ها، چقدر به ویژگی‌های ادعایی در نظریه اصلی این تفکیک، نزدیک است.

کلمات کلیدی: معماری ایرانی، جریان‌های فکری، مخاطبان عادی، معماران حرفه‌ای، افتراق معنایی